

Ierland

Uitgeverij ANWB

Inhoud

Het belangrijkste eerst

blz. 4

Dit is Ierland

blz. 6

Ierland in cijfers

blz. 8

Eten en drinken

blz. 10

#

Het kompas van Ierland

15 manieren om je direct onder te dompelen in het Ierse leven

blz. 12

Dublin en Oost-Ierland

blz. 15

Dublin blz. 16

1

Open-minded protestanten – Trinity College Dublin

blz. 22

Trim blz. 24

2

Dublins kleine idylle aan zee – Howth

blz. 25

3

Winterdansen om de morgenzon – Newgrange

blz. 28

Schiereiland Cooley blz. 30

Cavan blz. 30

Birr blz. 31

Kildare blz. 33

4

Het klooster op het kruispunt – Clonmacnoise

blz. 34

Wicklow Mountains blz. 36

Carlow blz. 37

5

Geen rust in het dal van de twee meren – Glendalough

blz. 38

Zuid-Ierland

blz. 41

Wexford blz. 42

Schiereiland Hook blz. 43

6

Wandeling door het verleden – Irish National Heritage Park

blz. 44

Waterford blz. 46

Kilkenny blz. 47

Rock of Cashel blz. 48

Limerick blz. 49

Cork blz. 50

7

Groente kopen in stijl – Corks English Market

blz. 52

Ring of Beara blz. 55

Killarney blz. 57

8

Ierland's traditionele boottocht – Lakes of Killarney

blz. 58

Ring of Kerry blz. 60

Schiereiland Dingle blz. 60

9

Schrijver aan de rand van de wereld – Blasket Islands

blz. 62

West-Ierland

blz. 65

Ennis blz. 66
Cliffs of Moher blz. 67
Burren blz. 68
Galway blz. 68
Aran Islands blz. 71
Connemara blz. 71

10 Land van de moderne legendes – **Aran Islands**
blz. 72

Westport blz. 74
Achill Island blz. 74

11 Op het Ierse ritme – **Malachy in Roundstone**
blz. 76

Centrale Merengebied blz. 78
Sligo blz. 79

12 Het graf van de bekende dichter? – **Yeats in Drumcliff**
blz. 80

Donegal blz. 83
Inishowen blz. 84

13 Hoog boven de rand van de wereld – **Slieve League**
blz. 86

Noord-Ierland

blz. 89

Derry/Londonderry blz. 90
Causeway Coast blz. 92

14 De kortste weg naar Schotland – **Giant's Causeway**
blz. 94

Enniskillen blz. 96
Armagh blz. 97
Belfast blz. 98

15 Het museum over de ondergang – **Titanic Belfast**
blz. 104

Downpatrick blz. 106

Reisinformatie
blz. 108

Wat zeg je?
blz. 114

Register
blz. 115

Fotoverantwoording
blz. 126

Colofon
blz. 127

Herinner je je deze nog?
blz. 128

Het belangrijkste eerst

Afternoon Tea om verliefd op te worden

Je kunt je op veel plaatsen uitleven op deze Brits-Ierse beleving, maar de beste Afternoon Tea voor een schappelijke prijs serveert Ruby Ellen's in Carlingford. Met een bijeengeraapt servies, inclusief etagère van drie verdiepingen. Het bewijs? Mijn buikomvang ...

Geduld gevraagd op het vliegveld

Dublin Airport werd van 2007 tot 2010 grondig opgelapt, maar het blijft vooral bij uiterlijke schijn. Passagierscontroles met lange vertragingen, nog langere routes naar de pieren en gates ... Tot 2020 wordt verder gewerkt, maar over het algemeen geldt: kom iets vroeger en hou rekening met wachttijden.

Overnachten op stand

Als je iets speciaals zoekt, kijk dan eens bij Hidden Ireland (www.hiddenireland.com): daar vind je een aanbod B & B's in de mooiste landhuizen. Om 's avonds laat met een gegoede landhuisbewoner, bij een lekker glas wijn over de voors en tegens van de vossenjacht te discussiëren, dat slaat elke *all inclusive trip*. En de wijn is er ook beter.

De film over Ierland

Je hebt nu al zin in je vakantie naar Ierland en zoekt iets om vast in de stemming te raken? Graaf dan eens in je doos met Disneyfilms: 'Darby O'Gill and the Little People' uit 1959 laat het authentieke Ierland zien en een zingende agent-007. Ik moet altijd vreselijk lachen als ik deze film bekijk ...

Er steeds weer heen

Mijn lievelingsmuseum in Ierland? De Chester Beatty Library in Dublin. Het is een bolwerk van de boekdrukkunst en de interessante zaken eromheen. Elk bezoek is een meditatieve beleving – met als bekroning een afsluiting in het geweldige Silk Road Café op de begane grond.

Kaartlezen voor avonturiers

Mijn beste tip om Ierland te ontdekken? Rij niet overal aan voorbij, maar sla ook eens af om de kleine uithoeken verder te verkennen. Op iedere kaart van de Discovery Series (1:50.000) van de Ordnance Survey Ireland (www.osi.ie) vind je meer forten, steencirkels en heilige bronnen, dan de dikste reisgids je kan bieden.

Lachen op zijn lers

Mijn eerste contact met de gortdroge galgenhumor van de Ieren: na ongeveer vijftig slapeloze uren in Rosslare aangekomen, strompelde ik in de stromende regen van de veerboot in de voor vertrek gereedstaande 'Boat Train' naar Dublin. Hè hè, de laatste etappe, tijd om op adem te komen. Maar wat denk je: de trein van de Córás Iompair Éireann (de Ierse spoorwegen CIÉ) was niet van zijn plaats te branden. En personeel was ook nergens te zien. Ik vroeg aan een verveelde vrouw, of ze wist ... Ja, zei ze, een staking. Nou fijn. Haar telg vroeg of ik een toerist was. Betrapt. Daarop vroeg hij mij of ik wel wist wat CIÉ betekende. Vol vertrouwen in mijn Iers sprak ik de bedrijfsnaam uit. De jongen schudde zijn hoofd: 'Nah, it stands for Cycling is Easier!' Zijn moeder keek gepikeerd, ik proestte van het lachen. En toen vertrok de trein.

'Bevalt het je een beetje in Ierland?' Nee, ik ben hier op de vlucht ... Natuurlijk bevalt je niet alles, maar je worstelt je erdoorheen, zoals overal ter wereld. Daar zijn de Ieren wereldkampioen in. Ik hou van Ierland, met al zijn haken en ogen. Alleen bij onderhandelingen met overheidsinstanties en dienstverleners herken je mij aan mijn *Furor Teutonicus* (Germaanse strijd lust).

Vragen? Ideeën?

Laat het me weten! Mijn adres bij de ANWB:

anwbmedia@anwb.nl

Dit is Ierland

Ierland is groen, traditioneel, ouderwets, gezellig en katholiek. Deze clichés over het eiland aan de westrand van Europa zijn echt op de vingers van één hand te tellen. Ze kloppen weliswaar allemaal – maar we hebben nog de andere hand. Daar tellen we dan de contrasten: kleurrijk, innovatief, modern, opwindend, multicultureel. En samen ontstaat pas het complete plaatje van het eiland. Want Ierland heeft zoveel meer te bieden dan het beeld dat wordt opgeroepen in verouderde dagboeken en misplaatste liefdesverklaringen. Het ware Ierland? Dat kun je het best zelf ervaren.

Weg van de gebaande paden

Om Ierland te ervaren moet je rondreizen. Dat betekent ‘in de auto stappen en rondslingeren’. Dat klinkt niet zo romantisch, maar is echter noodzakelijk: dankzij het verkeersbeleid van de laatste decennia moet je eigenlijk wel over een eigen auto beschikken, als je je niet wilt beperken tot de weinige spoorlijnen of je je wilt blootstellen aan een nauwelijks gecoördineerd busnetwerk. ‘Rondslingeren’ moet je ook letterlijk opvatten, want afgezien van de snelwegen zijn de Ierse wegen ... ‘uitdarend’. Door de vele tractoren, schapen en eigenzinnige wegwijzers wordt je gemiddelde snelheid tot maximaal 60 km per uur teruggebracht. Als je op grond van deze informatie je reisplanning aan de Ierse realiteit hebt aangepast, biedt het eiland je tal van ontdekkingen en avonturen. De afgelegen plaatsen, die de marketing suggereert, bestaan namelijk werkelijk. Ze zijn niet op het eerste gezicht met de camera vast te leggen, maar liggen verborgen aan het einde van onooglijke landweggetjes.

Omgangsvormen – op zijn Iers

Op deze landweggetjes kom je ook een andere eigenaardigheid van het landleven tegen: elke tegenligger wordt begroet. Na één, twee dagen gaat ook jouw vinger aan het stuur automatisch omhoog, en spoedig voeg je er een blik van verstandhouding aan toe. En je verbaast je er ook niet meer over dat er in elke winkel naar je welbevinden wordt gevraagd: ‘How are you?’ betekent gewoon: ‘Goedendag! Een beetje Iers voel je je tenslotte, als je in de pub door wildvreemden op een rondje wordt getrakteerd – waarop je, volgens de etiquette, natuurlijk het volgende rondje dient te geven.

Vreemden zijn vrienden die je nog niet hebt leren kennen

Dit spreekwoord bevat een kern van waarheid. Bijna nergens anders ter wereld word je zo snel in de discussie aan de bar betrokken of vertelt in je B & B de waardin je zomaar haar halve familiegeschiedenis. Want in alle vier de provincies en zelfs in Dublin zijn de Ieren gewoon mensen. Geen speciale gastvrije volksstam, maar een samenleving, die vasthoudt aan vertrouwde rituelen en beleefdheidsvormen. Juist dat maakt Ierland tot het land van het honderdduizend welkom, zoals het zo fraai heet: ‘Céad Mille Fáilte!’ Als reiziger voel je je niet alleen welkom, maar je bent dit ook op veel manieren.

Sessie in de pub? Gewoon meedoen!

Diepgeworteld

De familiegeschiedenis is in Ierland bijna altijd het belangrijkste, want van binnenuit zijn de meeste Ieren bewust gebleven van hun tradities. Men weet nog precies wie aan welke kant stond in de burgeroorlog, hoeveel neven tijdens de hongersnood emigreerden en wie aan de zijde van de koning streed aan de Boyne. Waarbij zich bij de slag aan de Boyne twee Engelse koningen de hersens insloegen en de Ierse problemen toen nog geen grote rol speelden. Ze werden het echter – want de deling van het eiland in arm en rijk, in katholieken en protestanten, in republiek en Noord-Ierland loopt als een oranje-groene draad door de geschiedenis tot aan de huidige politieke realiteit.

Welkom in de toekomst

Realiteit is echter ook dat de Ierse Republiek als eerste staat ter wereld in 2015 het homohuwelijk na een referendum legaliseerde. Terwijl scheiding pas sinds 1996 mogelijk is en abortus in vrijwel alle gevallen nog steeds streng verboden is. Tot het nieuwe Ierland behoren ook de grootschalige vestiging van multinationals, het hoge aandeel (meer dan 13%) niet-Ierse staatsburgers aan de maatschappij (vooral Polen), het nauwelijks duurzame consumptiepatroon, de razendsnelle afname van de invloed van de katholieke kerk en een bonte samenleving, waarin ieder op zijn manier zalig kan worden. Nou ja, bijna iedereen: typisch Iers heeft men in 2009 weer vastgelegd dat godslastering strafbaar is.

En wat ontbreekt er?

Veel clichés over Ierland kunnen gelukkig definitief over boord geworpen worden. In de eerste plaats de roep van het onderdrukte land, waar in het noordoosten nog steeds de wapens spreken. Deze tijden zijn voorbij – je kunt nu rustig een stadswandeling door Belfast maken.

Ierland in cijfers

-3

meter is het laagste punt van Ierland: North Slob in County Wexford.

7

keer heeft Ierland de Eurovision Song Contest gewonnen en is daarmee het succesvolste land dat deelnam.

10,93

liter pure alcohol drinkt de Ier per jaar, dat zijn 445 pints bier.

11

Nobelprijzen gingen naar Ierland, waarvan vier voor de vrede en vier voor de literatuur.

22

letters bevat de langste Ierse plaatsnaam: Muckanaghederdauhaulia.

84

procent van de Ieren is katholiek.

239

eilanden liggen er voor de Ierse kust, circa 60 daarvan zijn bewoond.

360,5

kilometer lang is de Shannon, de langste rivier van Ierland, die door elf counties stroomt.

485

gram is het maximale gewicht van de Ball, die wordt gebruikt bij het 'Gaelic Football'.

499

kilometer is de lengte van de Ierse binnengrens.

568,2

milliliter is de inhoud van een pint bier in Ierland.

1038

meter hoog is de Carrauntoohil, Ierlands hoogste berg.

5200

jaar oud is het graf van Newgrange op de grasheuvel ongeveer, dus 1000 jaar ouder dan Stonehenge.

70.000

mensen spreken Iers als moedertaal, circa 1,6 miljoen mensen beheersen Iers als tweede taal en spreken in het dagelijks leven (net als de rest van de bevolking) Engels.

84.421

vierkante km meet de oppervlakte van Ierland; ongeveer twee keer het oppervlak van Nederland.

2.390.000

inwoners leven in de metropolen Belfast en Dublin, bijna 38 % van de totale bevolking.

35.000.000

burgers van de VS beschouwen zichzelf als 'Iers'.

10
procent van de Ieren zijn
van nature roodharig, in
Nederland slechts 2%.

Eten en drinken

Ierland als doel van een culinaire reis? 'Dat lijkt nog altijd net zo zinnig als wijnproeven in Saoedi-Arabië en is onmogelijk, tenzij je levensmoe bent.' – Onzin! Nog zo'n cliché dat we overboord moeten gooien. Want de Ieren kunnen koken en hebben allang geen geïmporteerde chef-koks meer nodig om sterren te behalen. Zelfs met de Ierse dagelijkse kost kan men voor de dag komen.

Morgenstond heeft toast in de mond

Hoewel de reiziger vaak met een *full Irish breakfast*, een soort vleeschotel met bonen, aan de rand van een hartvervetting wordt gebracht: de meeste Ieren gunnen zich dit alleen in het weekend. Doordeweeks ontbijt men snel – een kop thee, cornflakes met melk en toast met sinaasappelmarmelade.

Lunchhapjes

Het middageten is allang niet meer de hoofdmaaltijd in Ierland: men neemt

een sandwich of soep, in ieder geval iets lichts. Want de lunchpauzes zijn doorgaans kort, waardoor men voor een uitgebreide maaltijd weinig tijd heeft. Daarom bieden veel restaurants en pubs voordelige lunchmenu's (tussen 12 en 14 uur). Een zegen voor je als bezoeker zonder stress, maar met grote honger.

Avondeten met alles erop en eraan

Vrij laat 's avonds gaan de Ieren er flink tegenaan, thuis of in het restaurant (de prijzen liggen 's avonds laat vaak

IERSE KEUKEN VOOR BEGINNERS: CHAMP

Champ is voedzaam en gemakkelijk te bereiden. Je hebt slechts 1 kg gekookte, kruimige aardappelen nodig en een handvol fijngehakte lente-uitjes. Alles met een flinke kop

melk, een beetje zout en peper en een flinke klont boter in een pan fijnstampen. Klaar. Gegrilde worstjes passen er goed bij: een gerecht voor echte 'champions'.

hoger). *Early bird menus* ontzien tot ongeveer 19 uur je portemonnee. Echt traditioneel zijn maar weinig spijskaarten, in Dublin bijvoorbeeld moet je in de potpourri van de buitenlandse keuken de Ierse specialiteiten met een vergrootglas zoeken. Maar ach, varkensoren met aardappelen en kool zijn niet zo publieksvriendelijk, en altijd *fish & chips* hou je ook niet eeuwig vol.

Pub grub: op Ierse borden

Een alternatief overdag en tot ongeveer 21 uur is het eten in de pub. Niet per se altijd een culinaire openbaring, maar een degelijke basis voor de volgende Guinness (dacht je nu echt, dat je met één bier klaar was?). Hier worden de klassiekers geserveerd, zoals *bacon and cabbage*, ham met witte kool, of *roast beef* met gemengde groente en de verplichte aardappelen. Of een *Irish stew*, eveneens met aardappelen.

Voor de hele grote dorst

Natuurlijk een Guinness ... of een ander bier, zoals de milde, rode Smithwicks (uitgesproken als 'Smiffix'), of een van de vele craft beers uit kleine brouwerijen. Wijn kun je in Ierland beter in de kelder laten staan, druivensap uit eigen productie is zeer zeldzaam, geïmporteerde wijnen zijn zeer duur. Kies als liefhebber rustig voor een Irish Whiskey; graag zonder ijs en al helemaal niet verdund met het een of ander.

Organic en locally sourced

De Ieren zijn met recht trots op hun verse eersteklas producten als gerookte zalm, weidelam, vis en schaaldieren. Proef in ieder geval de oude aardappelrassen, zelfgebakken *brown bread* of de traditioneel vervaardigde boerenkaas. Een moderne touch krijgt de Ierse keuken dankzij *fusion cooking* of *crossover*: traditionele Ierse ingrediënten worden gecombineerd met componenten uit het Verre Oosten of van mediterrane herkomst. Biologische (*organic*) en regionale producten (*locally sourced*) ontbreken op geen enkele boeren- of weekmarkt. Je proeft het verschil!

ER VOL VOOR GAAN

Wat is eigenlijk een *full Irish breakfast*? Vaak te veel ... Want in de standaardversie krijg je gebraden spek, spiegelei, worstjes, gebakken bonen, pudding (een soort zwarte bloedworst), paddenstoelen, gegrilde tomaten en geroosterd brood geserveerd, met vaak ook nog gebakken aardappelbrood erbij. In het noorden staat deze calorieënbom ook bekend als *Ulster fry*. Het wordt geserveerd met toast, marmelade, cornflakes en veel thee.

Ieren drinken veel, zegt men. Daarvoor hebben ze veel geld nodig, zou je denken. Maar uitgerekend bij het fooien geven zijn ze zuinig. Willen het niet, of doen het met tegenzin. De gouden regel is: aan de bar in de pub wordt geen fooi verwacht, in het restaurant met bediening ook niet, als er staat: *Service Charge Included* of als een brutale 15 % extra op de rekening wordt gezet. Dat bepaalt de gastheer en moet duidelijk op de menukaart staan aangegeven. Staat er niets aangegeven, dan hangt een fooi voor de bediening af van de tevredenheid van de gast: in de regel is dat 10 %.

Het kompas van Ierland

15 manieren om je direct onder te dompelen in het Ierse leven

#4
Het klooster op
het kruispunt –
Clonmacnoise

#5
Een dal, twee meren,
duizend indrukken –
Glendalough

vroeger was alles
anders

Groupies niet gewenst

#6
Wandeling door
het verleden –
**Irish National
Heritage Park**

Daar moest
de koningin
hard om
lachen

#7
Groente kopen
in stijl – **Corks
English Market**

HIER KAN HET
**AVONTUURLIJK
WORDEN**

#8
Ierlands traditionele
boottocht –
Lakes of Killarney

Machnamh Seanmhá?

#9
Schrijver aan de
rand van de wereld –
Blasket Islands

ER OP LOS RAMMEN!

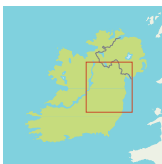
#11
Op het Ierse ritme –
**Malachy in
Roundstone**

#10
Land van de moderne
legendes –
Aran Islands

Dublin en Oost-Ierland

'Ireland's Ancient East' heet het nieuwe toeristische initiatief, waarmee men de streek voor de toerist nog aantrekkelijker wil maken. Voor mij was dat niet per se nodig geweest. Want Dublin en de ruime omgeving zijn verkeerstechnisch goed ontsloten en hadden altijd al veel te bieden. Veel meer in elk geval dan de oude bekende zaken, zoals vooral de springlevende, multiculturele hoofdstad zelf laat zien.

Dublin G 5-6

De meeste reizigers komen met het vliegtuig in Dublin aan. De hoofdstad van de Ierse Republiek is daarvoor vaak het begin- en eindpunt van een reis. Voor veel bezoekers betekent dat frustratie in plaats van ontspanning: volgens hen is de minimetropool aan de Liffey daarom niet het ware, echte Ierland.

Goed, deze groep mensen laten we graag en zonder afscheidstranen vertrekken. Des te meer plaats is er voor jou om deze levendige, tegelijk moderne en ouderwetse, multiculturele en toch typisch Ierse, kleinschalige dorpse en toch grote stad te leren kennen. Dus: oogkleppen af en stort je in het gewoel!

HET BIER VAN DE STAD

Maar als je dan toch op de klassieke toeristenroute als op een mierenpad blijft kleven, worden de vooroordelen over Dublin eerder bevestigd. Terwijl de stad zoveel meer te bieden heeft dan alleen Guinnessbier en Temple Bar. Veel meer. Maar toch, helemaal zonder Guinness is onmogelijk. Je komt de bierbrouwdynastie overal tegen, bijvoorbeeld als de gulle donateur van de **St. Patrick's Cathedral** **1** tot aan de **St. Stephen's Green** **2**. Het biermerk vind je bovendien in elke pub en in de etalage van elke souvenirwinkel.

Verplichte excursie

Als je dus het verplichte Guinnessbezoek snel achter je wilt laten begeeft je je het best direct naar de meestbezochte toeristenattractie van Ierland: het **Guinness Storehouse** **3** (St. James's Gate, tel. 01 408 48 00, www.guinnessstorehouse.com, dag. 9.30-19, juli-aug. tot 20 uur, volwassenen € 20). Het atrium van deze tempel van het zwarte bier ziet er uit als een gigantisch pint-glas. Veel geprezen is hier het zogenaamde 'gratis' Guinness. Wie na een entree

P
PINT

Ondanks het metrische stelsel en de EU-regels, is de pint voor de Ieren heilig. Bier en cider worden zoals vroeger in deze maat geschonken. De Europeaan van het continent bestelt doorgaans 'een halve'. Een pint is precies 568,2 ml, afhankelijk van de schenkkunst en de drukte iets meer of iets minder.

van € 20 dat nog serieus meent, heeft er vast meer dan één gedronken. Maar ook nuchter bekeken is een bezoek de moeite waard. Want de multimediale en museale presentatie van de bedrijfs-geschiedenis en brouwkunst is een waar genoegen: inclusief spartelende vissen en echte locomotieven. Een pint als bekroning en afsluiting van de tour in de **Gravity Bar** wordt met een van de beste uitzichten over Dublin gereserveerd. 'Gratis', maar niet voor niks. De Guinness Tour daarentegen is een kroegentocht door Dublin, die je ook met een bepaald thema kunt maken, want gegidste *Pub Tours* zijn er te kust en te keur. Nou dan: *Sláinte!*

Gekte op Paddy's Day.

MARKT EN SHOPPING

Waren uit de hele wereld

Dublins voorbeeldige oplossing op multicultureel gebied zie je dagelijks behalve zondag op de **Moore Street Market** . Halverwege de straat ligt de traditionele markthal met zijn scherpzinnige marktvrouwen; in de huizen eromheen zijn winkeltjes en stalletjes uit alle windstreken. Van de Duitse Lidl, de traditionele Ierse slager, zijn vakgenoten uit het morgenland tot Oost-Aziatische groenteverkopers. Een Babylonische spraakverwarring alom, maar iedereen verstaat en begrijpt elkaar.

Zelfs de traditionele marktvrouwen geven onomwonden toe dat ze zonder de buitenlandse klanten allang gesloten zouden zijn. In ruil daarvoor stoort het in de *halal*-winkel amper, als er bij de burens een varkenskop in de etalage ligt. Het kan allemaal! Geniet als bezoeker gewoon van de gezellige drukte, steeds van ongeveer 10 tot 17 uur. Tip: let op de voordelige fruitaanbiedingen. Supervoordelige aanbiedingen van tabak zijn echter zelden zuivere koffie, omdat het hier meestal om smokkelwaar of vervalsingen gaat.

Shopping tips van insiders

Als je in Dublin een shoppingmarathon zou willen houden, wapen je dan voor teleurstellingen. Aan de ene kant worden winkelstraten als **Grafton Street** en **Henry Street** gedomineerd door internationale winkelketens, aan de andere kant zijn hun producten in Ierland vaak duurder dan elders. Datzelfde geldt voor de warenhuizen **Brown Thomas** (Grafton Street) en **Arnotts** (Henry Street) en de meeste winkelcentra (met uitzondering van het excentrieke en architectonisch interessante **Stephen's Green Shopping Centre**). Superleuk winkelen, met unieke spullen, weg van de mainstream, is echter op drie plaatsen mogelijk: in de **George Street Arcade** (tel. 01 283 60 77, www.georgesstreetarcade.ie, ma.-za. 9-18.30, do. tot 20.30, zo. 12-18 uur), in

het **Powerscourt Centre** (59 South William Street, tel. 01 679 41 44, www.powerscourtcentre.ie, ma.-vr. 10-18, do. tot 20, za. 9-18, zo. 12-18 uur) en in de **Cows Lane Designer Studio** (2 Pudding Row, Essex Street West, tel. 01 524 00 01, www.cowslanedesignerstudio.ie, ma.-za. 11-18, zo. 12-17 uur, in de winter ma. gesloten).

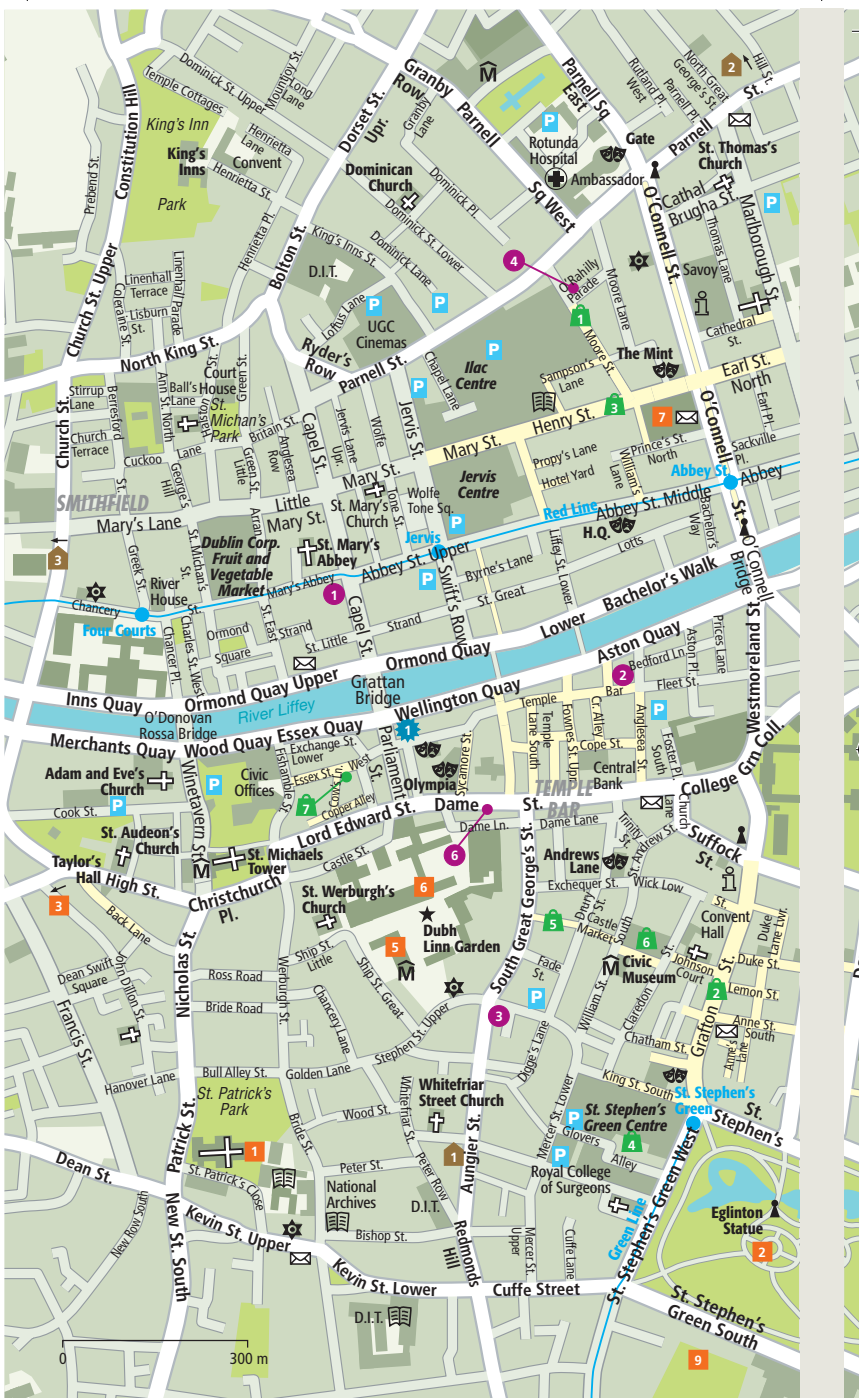
LEVEND VERLEDEN

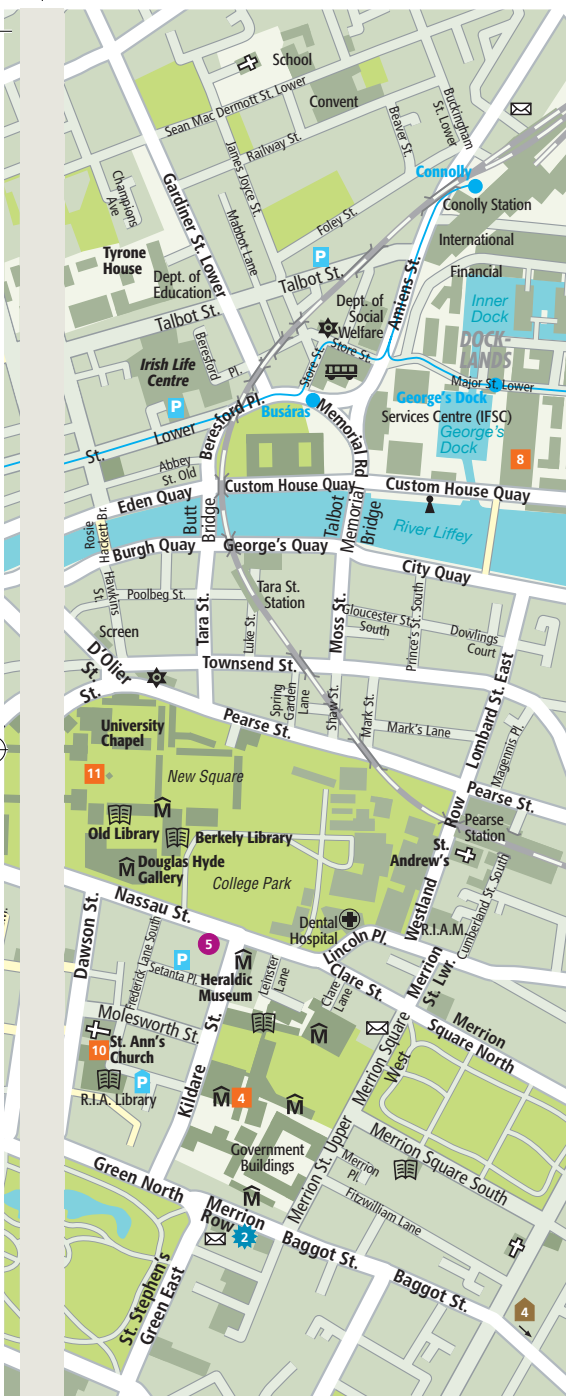
Compact cultuurlandschap

Musea zijn er in Dublin veel, zeer bezienswaardig zijn ze niet allemaal: een vijftal dien je echter beslist te bezoeken. Op de eerste plaats staat het **National Museum** in de Kildare Street (tel. 01 677 74 44, www.museum.ie, di.-za. 10-17, zo. 14-17 uur), dat vooral archeologische vondsten toont – van de grauwe prehistorie tot aan de middeleeuwen, met een klein uitstapje naar Egypte. Daarbij zijn de uitstekend bewaard gebleven veenlijken, waarschijnlijk slachtoffers van rituele moorden, veel interessanter dan de derderangs mummies. En een blik in de 'schatkamer' openbaart in enkele minuten alles wat je over Ierse kunst in de middeleeuwen moet weten.

Oudheid, esthetiek en oproer

De uit een particuliere stichting voortgekomen **Chester Beatty Library** (tel. 01 407 07 50, www.cbl.ie, ma.-vr. 10-17, za. 11-17, zo. 13-17 uur, nov.-feb. en *Bank Holiday* ma. gesl.) in het **Dublin Castle** is vooral een prachtige collectie multiculturele boekdrukkunst met religieuze teksten uit de hele wereld. Daaronder een van de oudst bekende bijbelhandschriften, prachtige uitgaven van de Koran, geïllustreerde geschriften uit Oost-Azië, die met bijbehorende paraferalia worden getoond. Ter ere van het 100-jarig jubileum van de Paasopstand van 1916 werd in 2016 in de kelder van het **General Post Office** , dat het brandpunt van de Paasopstand vormde, de tentoonstelling

DUBLIN

Bezienswaardig

- 1 St. Patrick's Cathedral
- 2 St. Stephen's Green
- 3 Guinness Storehouse
- 4 National Museum
- 5 Chester Beatty Library
- 6 Dublin Castle
- 7 General Post Office
- 8 CHQ Building
- 9 Iveagh Gardens
- 10 St. Ann's
- 11 Trinity College Dublin

Overnachten

- 1 Avalon House
- 2 Clifden Guesthouse
- 3 Generator Hostel
- 4 Pembroke Townhouse

Eten en drinken

- 1 Brother Hubbard
- 2 Gallagher's Boxy House
- 3 Govindas
- 4 Moore Street Mall
- 5 The Pig's Ear
- 6 Umi Falafel

Winkelen

- 1 Moore Street Market
- 2 Grafton Street
- 3 Henry Street
- 4 Stephen's Green Shopping Centre
- 5 George Street Arcade
- 6 Powerscourt Centre
- 7 Cows Lane Designer Studio

Uitgaan

- 1 Porterhouse
- 2 O'Donoghue's

Dublin en Oost-Ierland ► Dublin

'GPO Witness History' (O'Connell St., tel. 01 872 19 16, www.gpowitnesshistory.ie, ma.-vr. 9-17.30, za./zo. 10-17.30 uur, € 10) geopend. Ze baseert zich vooral op reproducties en foto's en vertelt daarmee de geschiedenis van de Paasopstand. Een bezienwaardige film wekt het gebeuren met moderne effecten (en donderend geraas) weer tot leven.

Oude tijden in het digitale tijdperk

Geheel virtueel is de multimediebelevenis 'Epic Ireland' in de ruime kelders van het **CHQ Building** 8 in de Docklands (Custom House Quay, tel. 01 531 36 88, www.epicirelandchq.com, dag. 10-17 uur, € 14). Hier wordt verteld waarom de emigranten het eiland verlieten en wat hun invloed was in den vreemde. Onderhoudend, leerzaam en nooit saai.

EVEN TOT RUST KOMEN

Dublin kan snel hectisch worden – dan is het fijn om even te ontspannen. Dat lukt prima in de **Iveagh Gardens** 9, hoofdingang in de Clonmel Street, iets ten zuiden van St. Stephen's Green. In Dawson Street biedt de anglicaanse kerk **St. Ann's** 10 rust en brood aan de armen, en elke donderdag om 13.20 uur ook kleine concerten. Een goed verborgen plek om tot rust te komen, is de **zen-daktuin van de Chester Beatty Library** 5, die bij slecht weer gesloten is. Maar ook de tuinen van het **Trinity College** 11 (► blz. 22) nodigen uit tot een verkwikkende pauze.

ETEN, SHOPPEN, SLAPEN

Overnachten

Eko-hostel

Avalon House 1

Ligt vlak bij de zuidelijke binnenstad, en draait op wind- en zonne-energie. Het café in eigen huis serveert lekkernijen. 55 Aungier Street, Dublin 2, tel. 01 475 00 01, www.avalon-house.hostel.com, bed € 18, 2 pk € 32

20

Vlak bij Joyce

Clifden Guesthouse 2

Circa tweehonderd jaar oud gebouw tussen Dublin Writers' Museum, James Joyce Centre en Mountjoy Square. Kleine kamers van acceptabel niveau.

32 Gardiner Place, Dublin 1, tel. 01 874 63 64, www.clifdenhouse.com, € 84

Het betere hostel

Generator Hostel 3

Het eersteklas hotel Chief O'Neill's werd verbouwd tot hostel; ligt relatief rustig in de gesaneerde wijk Smithfield. Met bar, restaurant, filmzaal, wasserij en jacuzzi. Smithfield Square, Dublin 7, tel. 01 901 02 22, www.generatorhostels.com, bed € 20, 2 pk € 80

Ouderwets met stijl

Pembroke Townhouse 4

In drie georgian huizen in een rustige zijstraat vlak bij het centrum. Uitstekend ontbijt à la carte.

90 Pembroke Rd., Ballsbridge, Dublin 4, tel. 01 660 02 77, www.pembroketownhouse.ie, 2 pk € 150

Eten en drinken

Hip, hipster, hoera

Brother Hubbard 1

Piepklein en snel vol – ontbijt: klassiek tot zoet, een bonte menukaart de rest van de dag. Niet alleen voor hipsters!

153 Capel Street, tel. 01 441 11 12, www.brotherhubbard.ie, ma.-vr. 5-17.30, za. 10-17, zo. 11-17 uur, lunch € 10

Aardappelen, maar dan anders

Gallagher's Boxty House 2

Hier regeert de *Boxty*, een calorierijke aardappelpannenkoek. Rijke Ierse burgerkost, midden in Temple Bar.

20-21 Temple Bar, tel. 01 677 27 62, www.boxtyhouse.ie, dag. 12-22.30 uur, hoofdgerecht vanaf € 12

Hare krisjna kookt

Govindas 3

Twee restaurants voor vegetariërs, gerund door leden van de ISKCON (beter bekend als 'hare krisjna') – eenvoudig, maar zeer goed.

4 Aungier Street, tel. 01 475 03 09, ma.-za. 12-21 uur; 83 Middle Abbey Street, www.govindas.ie, ma.-za. 12-21, zo. 12-19 uur, gerechten € 6-12

Exotische mix

Moore Street Mall 4

Als je niet bang bent voor exotisch eten, geen eisen stelt aan comfort en bovendien voordelige prijzen waardeert, ben je hier aan het juiste adres: Indiaas-Pakistaans, Mauritiaanse en Afrikaanse buffetten (onbeperkt opscheppen), een Poolse snackbar en een 'Joegoslaaf'. Eet je vol vanaf € 7.

Moore St. (onder de Lidl), eten van 12-18 uur

Ierse traditie

The Pig's Ear 5

Traditioneel Iers, moderne en creatieve bereiding – inclusief black pudding (bloedworst) en varkensoren. Ogen dicht en doorslikken!

4 Nassau Street, tel. 01 670 38 65, www.thepigsear.ie, ma.-za. 12-14.45 en 17.30-22 uur, hoofdgerecht € 12-26

Midden-Oosten en vegetarisch

Umi Falafel 6

Met de keuken van de Oriënt heeft men de markt voor vegetarisch eten in beweging gebracht – in de goede zin dan,

want de zelfgemaakte falafel, halloumi en sappen smaken voortreffelijk.

13 Dame Street, tel. 01 670 68 66, www.umi-falafel.ie, dag. 12-22 uur, hoofdgerecht € 8-14

Uitgaan

Bier direct van de brouwerij

Porterhouse 7

Aan de rand van de poel des verderfs, Temple Bar, en toch niet overlopen – is dit een relatief moderne pub met vooral een groot pluspunt: hier worden door de chef een dozijn bieren zelf gebrouwen.

16-18 Parliament St., tel. 01 679 88 47, www.theporterhouse.ie, ma.-wo. 11.30-24, do. 11.30-01, vr. en za. 11.30-02, zo. 12-24 uur

Waar de Dubliners ooit begonnen

O'Donoghue's 8

Big Daddy of Folk Music – de pub staat erom bekend, dat hier de Dubliners voor het eerst optraden. En ondanks dat hun populariteit op het laatst snel daalde, is O'Donoghue's nog altijd het centrale punt voor folkfans in Dublin. Het is er vaak zeer druk.

15 Merrion Row, tel. 01 660 71 94, www.odonoghues.ie, ma.-do. 10-24, vr. en za. 10-1, zo. 11-24 uur

Moore Street – het hart van Dublin.

1

Open-minded protestanten – Trinity College Dublin

Eigenlijk moest hier een eliteopleiding ontstaan: Trinity College werd als 'zetel van protestantse geleerdheid' in 1592 door koningin Elisabeth I geopend. Pas twee eeuwen later werden ook katholieke studenten toegelaten – deze beslissing werd toen, uiteindelijk tot 1970, in de ban gedaan door de Ierse stadhouders van Rome, om het zielenheil van de katholieke schaapjes te beschermen.

De universiteit van de Heilige Drie-eenheid is tegenwoordig een instelling met een open oog voor de wereld. Katholieke, anglicaanse en methodistische priesters zorgen hier voor de studenten. Ook voor bezoekers staan de deuren eigenlijk altijd open ... als je de ingang kunt vinden. Naar binnen kun je door een weinig fraaie deur aan de **College Green 1** of via een donkere **onderdoorgang 2** tegenover Dawson Street; uitnodigend is anders. Maar het TCD, zoals het Trinity College Dublin liefdevol wordt afgekort, heeft natuurlijk vooral innerlijke waarden. En die worden gewoon goed verstopt.

Hotspots voor historische selfies

De houten deur aan het College Green voert je door een kleine hal met portiersloge en over houten vloeren in het Regent House direct naar het **Parliament Square**. Daar sta je dan – links de **kapel 3**, rechts de **examenhal 4** – direct voor TCD's beeld dat je op alle ansichtkaarten ziet, de **campanile 5**. Die fotografeer je trouwens beter ongestoord vanaf het **Library Square** erachter. Daar heb je ook de **Rubrics 6** in de rug, de Hollands aandoende en oudst bewaard gebleven gebouwen van de universiteit. Ze werden rond 1700 opgericht. Sinds 1734 moet daar de geest ronddolen van Edward Ford, het slachtoffer van een studentenoproer.

Gun jezelf een wandeling door het uitgestrekte complex; het is een belevenis op zich en ik wan-

'Sfera con sfera' ('Bol in een bol') **7** van Arnaldo Pomodoro – niet de dode ster van Star Wars.

del hier graag meerdere keren per jaar. Kunstwerken van Arnaldo Pomodoro ('**Sfera con sfera**' 7) of Henry Moore ('**Liggende verbonden vormen**' 8), prachtige architectuur, in de zomer soms een cricketwedstrijd van het universiteitsteam in het **College Park** 9: er is hier veel te zien. En zonder dat je ervoor in de rij hoeft te staan.

Middeleeuwse boekdrukunst

Daarvoor ga je, – met de bezoekersstroom mee – naar de oude **bibliotheek** 10, een echt pronkgebouw met een lange centrale ruimte. Haar pracht verbleekt echter bij haar grootste schat, het **Book of Kells**. Vermoedelijk in de 8e eeuw in Schotland vervaardigd, bevindt het zich sinds 1661 in trouwe handen van het TCD. Twee dubbele pagina's uit twee van de vier boekdelen zijn hier te bewonderen: de fijnste westerse boekschilderkunst, kostbare kalligrafie, talrijke ornamenten, heldere kleuren, bijvoorbeeld van gemalen lapis lazuli, die speciaal uit Afghanistan werd geïmporteerd. Geniet van dit moment – tot je beleefd wordt verzocht plaats te maken voor de volgende bezoekers. Je moet je beslist eenmaal in het gedrang voor het boek begeven. Het is echt de moeite waard!

In het Trinity College ligt de kleinste begraafplaats van Dublin, **Chaloner's Corner** 11, voor een handjevol verdienstelijke academici, die zich niet van hun alma mater konden scheiden.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

College Green 1: www.tcd.ie, hoofdingang 7-24 uur, entreegeld alleen voor de Old Library (Book of Kells), okt.-mei ma.-za. 9.30-17, zo. 12-16.30, juni-sept. ma.-za. 9-18, zo. 9.30-18 uur, volwassenen € 10.

ETEN EN DRINKEN

Goede koffie en sandwiches: het **café** in het **Arts Block** 1 direct naast de passage tussen Fellows' Square en Dawson Street (ma.-do. 8-19, vr. 8-18 uur). Iets minder studentikoos is aan de overkant het prima **Kilkenny Cafe** 2 (6-15 Nassau Street, ma.-za. 8.30-17.30 uur, zo. 10-17 uur, www.kilkennyshop.com/

restaurant-homepage-dublin).

Uitneembare kaart: G 5/6 | **Plattegrond** blz. 19 | Geschiedenis opsnuiten in de universiteit, minstens 1 uur

Dublin en Oost-Ierland ► Trim

INFO

Discover Ireland Information Office:

14 O'Connell Street, Dublin 1, en op het vliegveld van Dublin (aankomsthal), www.visitdublin.ie

IN DE OMGEVING

Universiteitsstad met historie

Maynooth (M G 5) is vooral bekend om zijn **St. Patrick's College** (www.maynoothcollege.ie), dat in 1795 werd geopend als tegenhanger van het Trinity College Dublin om katholieke geestelijken in eigen land te kunnen opleiden. Tegenwoordig behoort het College tot de National University of Ireland. Ook protestanten en vrouwen behoren nu tot het dagelijks beeld op de openbaar toegankelijke campus. De gebouwen uit de 19e eeuw zijn imposant, de monumentale beeldengroep met Johannes Paulus II en kinderen komt zelfs een beetje dreigend over. Naast het College ligt de indrukwekkende ruïne van het **Maynooth Castle** (tel. 01 628 67 44, www.heritageireland.ie, half mei-eind sept. wo.-zo. en feestdagen 10-18 uur, toegang gratis), waarvan de bloeitijd tussen de 13e en de 17e eeuw lag.

Langs de kust

Bray (M G 6) werd aan het eind van de 18e eeuw door toeristen en dagjesmensen ontdekt, die werden aangetrokken door de zee, het dramatische kliffenlandschap en het 'Suikerbrood' (*Sugar Loaf*). Tegenwoordig heeft men in Bray nog een beetje de indruk ergens aan de Engelse zuidkust aan het eind van de 19e eeuw te zijn. Dankzij de DART-aansluiting is het enigszins 'bejaarde' badplaatsje vooral in de weekends vrij levendig. De mooiste wandeling langs zee voert circa 8 km langs de steile kust naar het zuiden, naar het kleine, gezellige **Greystones**. Strand, haven en de import van veel goedverdienende Dubliners hebben het vroegere vissersdorp uit zijn doornroosjeslaap gewekt: zijn aantrekkelijkheid dreigt het

daardoor echter te verliezen. Dus geniet van Greystones zolang het nog kan. Ten noorden van de Dublin Bay lokt het schilderachtige **Howth** (► blz. 25).

☉ Kasteel-café

Powerscourt Terrace Café

Zelfbedieningsrestaurant en café, heerlijk gelegen aan de rand van het bezienswaardige slotpark, met vooral een inspirerend aanbod aan salades.

Powerscourt House, Enniskerry, www.powerscourt.com, dag. 9.30-17 uur, snacks vanaf € 7

☉ Fijnproeverij aan zee

The Hungry Monk

Vanouds beproefde gerechten zonder rompslomp, aangevuld met een uitstekende wijnkaart.

Church Rd., Greystones, www.thehungrymonk.ie, ma.-za. 17-23, zo. 12.30-21 uur, hoofdgerechten vanaf € 16

Trim M F 5

Het ingeslapen stadje Trim was ooit een machtscentrum – waarvan Trim Castle nu nog getuigt.

De midden in het plaatsje gelegen citadel **Trim Castle** (circa 9-16 uur, in de winter alleen za./zo., € 5) van de Anglo-Normandische familie De Lacy is met 30.000 m² het grootste burchtcomplex uit deze tijd in Ierland. Grote delen zijn tegenwoordig vervallen tot ruïnes. De massieve verdedigingstoren biedt een fantastisch uitzicht op de Boynes en de iets oostelijk gelegen, imposante ruïnes van **Newtown Trim**. Vrij toegankelijk zijn de middeleeuwse brug, het **Johanniter-Hospital** en een van de grootste middeleeuwse kerken op het eiland. Op slechts enkele minuten rijden over de R161 staat bovendien de interessante ruïne van **Bective Abbey** uit de 12e eeuw.

IN DE OMGEVING

In de nabije en wijde omgeving van Trim zijn talrijke interessante historische

Dublins kleine idylle aan zee – **Howth**

Kliffen hoog boven zee, eenzame wandelpaden, een idyllisch parklandschap met een middeleeuwse burcht, verse vis vanaf een vissersboot, zeehonden voor het grijpen: daarvoor moet je in Ierland ver rijden, toch? Fout gedacht – Howth biedt je dat alles, op slechts een klein stukje rijden vanuit het centrum van Dublin.

Howth is de parel van de noordelijke Dublin Bay, een levendig vissersdorp en een geliefd uitstapje van de Dubliners. Hier wachten robben in de haven op snacks, want veel van de bijvangst vliegt met een grote boog overboord. Hier vissen Ierse, Poolse en Chinese vissers zij aan zij voor een maaltje, terwijl je langs zee flaneert of een bergtocht maakt. In het weekend is het hier een drukte van belang, in elk geval overdag. Tegen de avond wordt het dan weer rustiger en kun je een wandelingetje maken langs de *piers* tussen het avondeten en een afzakkertje in de pub.

Adembenemend fraai en steil

Kliffen *light* biedt de wandeling **Cliff Walk** rondom Howth. Ze zijn indrukwekkend hoog, gemakkelijk te bereiken en bieden een fascinerend uitzicht op de Ierse Zee: dwars over de Dublin Bay, hoog boven bizarre klifformaties van de kust, terwijl de vuurtorens diep onder je liggen. Dat is natuur, waar je in Ierland van uit mag gaan, maar die je als bezoeker van Dublin echter niet verwacht. Het pad begint direct bij het DART-station of slechts

Wachter van de baai:
*Baily Lighthouse op
Howth Head.*

